

ሰንበት ዘመፃጉዕ

መጋቢት 3 2015 ዓ.ም. (3/12/2023)

መዝሙር: አምላኩሰ ለአዳም ንአዳም አምላኹ ሰንበት ንዕረፍቲ ሰርዐ አይሁድ ንኢየሱስ ብናይ መን ስልጣን ኢኻ እዚ እትገብር ዘሎኻ በልዎ፤ ንሱ ኸአ ኣነ እገብር አሎኹ ንስኹም ከአ ብግብረይ እመኑ፤ ኣነ ኅይታ ሰንበት እየ፤ ንምሕረት ከአ አብአ እየ፤ ንአይ አብ ምድሪ ሓጢአት ክሓድግ ተፈቓዱለይ እዩ። ናጽነት ክሰብኻ ንዕዉራት አዲንቶም ከብርሃሎም ከአ አቦይ ልኢኹኒ እዩ።

ንባባት: 1ቆሮ 10:1-12፤ ያዕ 5:14-ፍ፤ ግ.ሓ. 3:1-12፤ ሉቃስ 13:1-9

ሰብከት: እግዚአብሔር ይረድኦ ውስተ ዓራተ ሕግሙ፤ ወይመይጥ ሎቱ ኩሎ ምስካቢሁ እምደቄሁ፤ አንሰ እቤ እግዚአ ተሳሃለኒ። ሓሚሙ ምስ ደቀሰ እግዚአብሔር ይድግ፤ ካብ ሕግሙ ድማ የሕውዮ። ኣነኸአ ኦ ኅይታይ በዲለካ እየ እሞ ምሓረኒ ካብ ሕግመይ ከአ አሕውየኒ መዝ. 41:3-4።

ብመዓልቲ ሰንበት አብ ኅይታ ሰንበትን አቦ ምሕረትን ቀሪብና ምስኡ ክንዕረቕን ካብ ኩሎ ኃጢአትና ክነጽሕ ዘዘኻኸረና መዝሙር። ምጻጉዕ ክፉእ ሕግም ሥጋ እዩ ክርስቶስ ንብዙሓት ካብዚ ሕግም አሕውይዎም ሎሚ አብዚ ዘመና እዚ ሕግም አብ ገለ ክፍሊ ዓለማት እንተ ዘይኮነ ዳርጋ ጠፊኡ እዩ። ሎሚ ንሰብ አሸጊርዎ ዘሎ ዝተፈላለየ መንፈሳዊ ሕግም መፃጉዕ እዩ። ሰብ ከይሓወድ አብዩ እቲ ሕግም እናከበደን ከፍኤን አብ ዓለምና ንርእዮ አሎና፤ ናይ ሎሚ ሰንበት እምብአር አብ ነፍስና ተመሊስና አጥቂዑና ዘሎ ሕግም መንፈሳዊ መፃጉዕ አለሊና ክንሓወድ አብቲ አቦ ምሕረት ንቕረብ። ክነጽሕ እንተ ደለና አብ አምላኽና ንቕረብ።

አስተንትኖና አብ ናይ ሎሚ ወንጌል እንተ ርኤና ክንሳሕ ዝዕድም እዩ። አብ ጊዜ ጾም ልዕሊ ኹሎ ክንዝክር እሞ አብ ሕይወትና ብተደጋጋሚ ዘድልየና ምሕረትን ፍቕሪ አምላኽን እዩ። አምላኽና ኩሎ ጊዜ አብ ቃሉ እሙን ፈቃር አቦ እዩ። አባና ዘለዎ ፍቕሪ ኩነታትና ብዘየገድስ፤ ኃጢአትና ዝኸፍኦ ይኹን አይቅየርን እዩ። ንሱ አፍቃሪ ጥራሕ አይኮነን ብርእሳ ፍቕሪ እዩ። ፍቕሪ ብርእሳ ናቱ እንታይነት እዩ። ንሱ ዘየፍቅር ክኸውን አይክአልን እዩ።

ፍቕሩ ከም ፀሓይ ንኹሎ ብርሃና ንጥዑያትን ሕሱማትን ብማዕረ እትህብ እዩ። ከም ዝናም አብ ልዕሊ ጻድቃንን ኃጥኣንን ብማዕረ ዘወርድ እዩ። ንሕና እምብአር ንኣኡ ክንመስል አብ ኩሎ ሕይወትና ክነስተንትኖ እሞ ብዘይ ቅድሚ ኩነት ንኹሎ ክነፍቅር። ኩነታቶም ብዘየገድስ ጠባዮም ብዘየገድስ ክነፍቅርም እሞ ሰናይ ክንገብረሎም እዩ ድላይ ኢየሱስ መምህርና። እዚ ንኣና ደቂ ሰብ ከቢድ እዩ ግን አብዚ እሞን አብ ቅድሚ አምላኽ ተደፊእና ሕይወትና ክንርኢ እንተ ኸአልና አብ ግብሪ ክንፍጽሞ አይክኸብደናን እዩ።

አምላኽ ንኹሎ ብማዕረ እዩ ዘፍቅር ንዝብል አብ ገለ ኩነታት ከምዚ አብ ወንጌል ዝተነበ ክንቅበሎ ወይ ክንርድኦ ይኸብደና። አብ ገለ እሞን ቁጥዓ አምላኽ ክርኣ ንደሊ። ሕነ ክፈዲ ምዓት ከውርድ ክንርኢ ንደሊ። አብዛ እንነብራ ጉኮተኛ ዓለም አምላኽ ምዓቱ ከውርድ ዳርጋ ክንርኢ ንደሊ ብፍላይ ሕማቕ ንዝገበሩና ውድቀቶም ሞቶም ክንርኢ ንደሊ።

ፍቅር አምላክን አብ ናትና ተግባር ዘይምስረት እንተ ኾይኑ፤ አባና ዘልኦ ፍቅር ብዝገበርናዮ ክፋእ ዘይቅየር እንተ ኾይኑ ከምድላይና ክንገብር ንክእል ማለት ድዩ? ጽቡቕ ወይ ሕማቕ ሕይወት ክንመርሕ አድላዩ ድዩ? ኃጢአት እንተ ገበርናን እንተ ዘይገበርና እንታይ ለውጢ አልኦ? አብ ከምዚ ዝብል ምጥርጣር እንተ ወረድና ናይ ብሓቂ ድንገታዊ እዩ።

ናይ ሎሚ ንባባትና ሰለስተ ነገራት ይሕብሩና፡

- ድሕነትናን ከም ሰብ ፍጽምና ክንረክብ ብዘይ ፍቅር አምላክን ብዘይ ሓገዙን አይንክእልን ኢና። ብዘይ አምላክ ሓንቲ ጽቡቕ ክንገብር አይንክእልን ኢና።
- እግዚአብሔር ንደቂ ሰብ በቲ ሕማቕ ጠባዮምን ግብርምን አይቀጽዕን እዩ።
- እግዚአብሔር ብዘይድላይናን ብዘይ ናትና ተሳትፎን አየድሕነናን እዩ።

እዚ ፍጹም ሓቂ እዩ ሓንቲ ክንጠራጠር የብልናን። ወላ ኃጢአት እንተ ገበርና አምላክ ካብ ምፍቃርና ሓንቲ ለውጢ አይገብርን እዩ። ግን ኃጢአት እንተ ገበርና አይነፍቅሮን ኢና ዘሎና። በዚ ምክንያት ካብኡ ንፍለ። ፍቅር ብክልተ እያ እትመጽእ። ክልተ አብ መንግሥም ብዝገበርዎ ውህደት እያ እትመጽእ። ብክልተኦም ብማዕረ አብ መንግሥም ምልውዋጥ ክሳብ ዘይተረኸበ ፍቅር ምልኦት የብላን። ስለዚ ናይ አምላክ ፍቅር ኣነ ክሳብ ዘይተሳተፍክዎ፤ ኣነ ንአምላክ ፍቅር ክቕበል ርእሰይ ክሳብ ዘይከፈትኩሉን ናተይ ፍቅር ክሳብ ዘይሃብክዎን ውጽኢት ክህልዎ አይክከልን እዩ። ኃጢአት ክንገብር እንከሎና አምላክ ምፍቃርና አየቋርጽን እዩ። ንሕና ኢና ካብ ምፍቃር እንቋርጽ። ኩሉ ጊዜ ንሕና ኢና ነቲ ርክብ እንበትኩ።

እግዚአብሔር ንሰብ ይቀትልዮ? አብ ናይ ሎሚ ወንጌል ሰባት አብ ኢየሱስ ቀሪቦም ነቶም ገለ ገሊላውያን ብርማውያን ወተሃደራት አብ ቤተ መቐደስ እንከለዉ ዝቐተልዎም ነጊሮሞ። አብ መልሱ ኢየሱስ ካልእ አብነት አምጺእሎም ናይ እቶም ህንፃ ወዲቕዎም ዝሞቱ 18 ሰባት ነጊሮዎም። እዚአም ካብ ካልኦት ዝኸፍኦ ኃጢአት ነርዎም ድዮም ተቐቲሎም? እዚ አምላክ ከመይ ገሩ ከምዝቐጽዕ ዘርኢ ድዩ? ኣነ ብኸምዚ ዝእመሰለ እንተ ዘይተሳቐኹ አይኃግእኩን ማለት ድዩ?

አብ መንጎና ኩሉ ጊዜ ሓደ ነገር እንተ ረኤና ከም መቐጸዕቲ አምላክ ገርና እንርኢ አሎና። አብ ዓድና አብ ጊዜ ክረምቲ ብርቱዕ በረድ እንተ ወረደ እሞ ብዙሕ እንተ ጎድኤ ምስ በደልና ነዛምዶ? ከምኡ ሓደ ገፋዒ ሰብ ገለ እንተ ረኸበ በቲ ዝገበር ከም መቐጸዕቲ ገርና ንርእዮ? አብ ገለ እዋን ከአ አምላክ ዘፍቅረና እንተ ኾነ ስለምንታይ ነዚ ነገር ከይከውን ደው ዘየበሎ? አብዚ ንአምላክ ከም ሓደ ተቐጸጺራይ አብ ዓለም ንዝግበር ነገራት ዝፍኑን ዝቆጸርን ገርና ንሓስቦ።

ንሓንቲ ነፋሪት አሸበርቲ አብ ውሽጣ ቦምባ እንተ ገበሩላ እሞ አብ ሰማይ እንከላ እንተ ተተኮሰ እቶም አብኦ ዝነበሩ ሰባት እንተ ሞቱ ብሰንኪ ዝገበርዎ ከም መቐጸዕቲ ገርና ክንርእዮ ንክእልዮ? ወይ ከም ምንድቕዳቕ መሬት ኮይኑ አሸሓት ሰባት እንተ ሞቱ ፍሉይ በድል ከም ዝገበሩ ከም መቐጸዕቲ ወሪድዎም ክንብል ንክእልዲና? አብ አፍርቃ ሕማም ኤይድስ ንብዙሓት ይቐዝፍ ኣሎ እዚኸ ካብ አምላክ በቲ ዝግበር ዝርጋን ከም መቐጸዕቲ ዝወርድ ዘሎ ድዩ? ብዛዕባ እቶም ብዘይፈልጥዎ ብምትሕልላፍ ደም ዝላገቦም ወይ አብ ከርሲ አዲኦም እንከለዉ ዝተመሓለፎም ሕፃናትከ እንታይ ክንብል ንክእል መቐጸዕቲ ድዩ? ርግጽ ኤይድስ ናይ እቲ ሰባት ብዘይስሩዕ ርክብ ስጋ ዘምጽእዎ ክኸውን ይክእል እዩ ግን ብቐጥታ ኢድ አምላክ አልኦ ክንብል አይንክእልን ኢና።

አምላክን ንገለ ሰባት ዝያዳ የፍቅርዶ?

አብ ሕይወቶም ዓበይቲ ጸገማት ዝበዝሑም ሰባት አምላክን አውሒዱ ስለ ዝፍቅርም ድዩ? እቶም ከምገለ ካብቲ ዝወረደ መዓት እንተ ድሓኑ ዝያዳ አምላክን የፍቅርም ማለት ድዩ? ምናልባት ብአንጻሩ እውን ክኸውን ይኽእል እዩ። እቶም ዝሞቱ ምስ አምላክ ክራኽቡ ስንድዎት ክኾኑ ይክእል። እቶም ዝተረፉ ግን አምላክን ገና ክንስሑሉ ዝግብኦም አልይዎም ዝያዳ ዕድል ሂብዎም ክኸውን ይክእል። ኢየሱስ አነጺሩ መጠንቀቕታ ይህብ፡ እንተ ዘይተነሳሕኩም ንስኹም እውን ከምኦም ክትሞቱ ኢኹም ይብል። መዓልቱን ለይቱን አይትፈልጡን ኢኹም እሞ ኩሉ ጊዜ ስንድዎት ኩኑ ማለት እዩ። ተነስሑ ክብል እንከሎ ውሽጣዊ ጣዕሳ ዘልኦ ፍጹም ተሓድሶ እዩ ዘስምዕ። ጨረሽካ ሕይወትካ ምቕያር እሞ ሕይወትካ ንፍቕር አምላክ ብምልኡ ምኽፋት እዩ ዘስምዕ።

አብዚ ኢየሱስ ዝብሎ ዘሎ፡

- ኣነ አብ ሕይወተይ አብ ዝተፈላለየ ነገር ዕዉት እንተ ኾንኩ (አብ ገንዘብ፣ ክእለት፣ ክብሪ. . .) ጥዑይ ሰብ፣ ኃጢአት ዘይብሉ፣ አምላክን ዝያዳ የፍቅርኒ ማለት አይኮነን።
- አብ ሕይወተይ ስቓይ ጸገም እንተ ተጎነፈኒ ጨረሹ አምላክን ይጸልኡኒ ወይ ኣነ ዝያዳ ኃጢአተኛ ማለት አይኮነን።

አብ ሓቂ እንተ ረአናዮ ነፍስወከፍ ዝጎነፈና ነገር መግለጺ ፍቕር አምላክን እዩ። ምናልባት ብፍሉይ ጸጋታት መንፈሳውን ንዋታውን ውህበታት እንተ ተዓደልኩ አምላክን ብአይ ገሩ ጸጋታቱ ንኻልኦት ክዕድል ስለ ዝደሊ ኣነ መተሓላለፊ ጸጋ አምላክን ክኸውን ስለ ዝደልየኒ እዩ። ከምኡ ብሕማም ብሓደጋ፣ ብቃንዛ ወይ ውድቀት እንተ ተሳቐኹ አብዚ ኩነት እውን ህላዌ አምላክን ክደሊ ይግብኣኒ። ነዚ መገዲ ምስ እንኸተል ጥራሕ ኢና አብ ፍቕር አምላክንን ፍቕር አሕዋትን ክንዓቢ እንኽእል። ሕማማት ከም ብዓል ኤይድስ ከምኡ ካልእ ዓበይቲ ሕማማት አብ ቤተ ሰብን አዕሩክትን ዓሚቕ ፍቕርን ተገዳስነትን ክፈጥር ይኽእል። አብ ገለ እዋን ካብ መጠን ዝሓለፈ ጥዕናን ሃብትን አብ ርእስና ጥራሕ ከምእነተኩር፣ ንአይ ጥራሕ ይጥዓመኒ ካልኦት አይግድሱንን አብ ዝብል መንፈስ ከውድቕና ይኽእል። ፍቕር አብ ዘለዎ አምላክን አሎ። አምላክን አብ ዘይብሉ ሓቀኛ ፍቕር ክርከቦ አጸጋሚ እዩ።

ደረት ዘይብሉ ዋሕስ የብልናን?

ኢየሱስ ሕጂ እውን ዝብለና ዘሎ ኣነ ዝተጠመቐኩ ክርስትያን ካቶሊካዊ ወላ እኹን ንድሕነተይ አብዚ ምድሪ ቀዋሚ ዋሕስ አሎኒ ክትብሉ አይትኽእሉን ኢኹም። ቅዱስ ጳውሎስ አብ ሰብ ቆሮንጦስ ዝጸሓፉ ዝተነበትልና ከም ዝብሎ ኩላቶም አብ ትሕቲ ደመና ነበሩ (አብ ጽላል አምላክን ምዃን) ኩሎም ብባሕሪ ተሳገሩ፣ ኩላቶም ሰዓብቲ ሙሴ ኪኾኑ ብደመናን ብባሕርን ተጠምቁ፣ ኩላቶም ከአ ሓደ መንፈሳዊ መግቢ በልዑ፣ ኩላቶም ሓደ መንፈሳዊ መስተ ሰተዩ (ካብቲ ሙሴ ዝወቐዎ ከውሒ ዝፈሰስ ማይ). . . . እንተ ኾነ ብመብዝሳትኦም አምላክን አይተሓሳስን፣ ስለዚ ሬስኦም አብ በረኻ ተበቲኑ ተረፍ (1ቆር 10:1-5) ይብል።

መንነት ወረቐት ወይ ፓስፖርት እንተ ሓዘኩ ኣነ ጥዑይ ሃገራዊ ማለት አይኮነን። ዝተጠመቐኩ እኹን ከምኡ ወላ ሕጂ እውን ቅዳሴ እስምዕ እንተ አሎኹ ወይ ምስጢረ ኑዛዜ ዘዘውትር እንተ ኾንኩ ብርእሱ ኣነ ንአምላክን ንክማይ ዝበሉ ሰባት ከም ዘፍቅር ዋሕስ አይኮነን። ኩላትና አብ

ሕይወትና ብዥምዚ ዓይነት ሕይወት ዝኸደና እኹሉ ተመክሮን ኣፍልጦን ኣሎና። ድሕሪ ነውሕ ዓመታት ቅዳሴ ምስማዕን ኩሉ ጊዜ ኑዛዜ ብምዝውታርን ኣብ መንፈሳዊ ሕይወትና ሓንቲ ለውጢ ወይ ዕብየት ከየርኤና ክነብር ንክእል ኢና። ኣብ ሕይወተይ ሓደ ዓይነት ኃጢአት ጥራሕ ሒዘ ናብ ኣበ ነፍሰይ ዝኸይደ እንተ ኮይነ ወይ እውን ኃጢአት የብለይን ኢሉ ኑዛዜ ዘየዘውትር እንተ ኾይነ እዚ ኣብ ሕይወተይ ገለ ዘይስሩዕ ነገር ከምዘሎ ምልክት እዩ እሞ ኣብ ነፍሰይ ኣትየ ክፍትሽ ክሓትት ይግብኣኒ።

ኣብ ነፍሰኻ/ኸፍ፣ ምእታው ሓጋዚ እዩ።

ናይ ሎሚ ንባባትና ኣብ ውሽጥና ርኢና ክንክእል ዝሕግዙና እዮም። ንሕና ከምታ ኢየሱስ ኣብ ናይ ሎሚ ምሳሌ ዝበላ ኣም በለስ ኢና። እታ በለስ ሕይወት ነርይዋ እዩ እንተ ኾነ ፍረ ትህብ ኣይነበረትን፣ ስለዚ ክትቁረጽ እዩ ነሩ ዕጭኣ፣ እንተ ኾነ እቲ ሓላው ኣታኸልቲ ጎይታይ ኩሉ ዘድሊ ድኹዕ ማይ ኩስኮሳ ክገብረላ እዩ እሞ ክተፍሪ ሓንቲ ዓመት ዕድል ሃበኒ እናበለ ጊዜ ክውሃብ ሓቲቱ። ድሕሪ ዓመት ፍረ ክትህብ እንተ ዘይከኣለት ሽው ትቑረጽ ኢሉ ንዋና ኣታኸልቲ ሓቲትዎ። ኣምላኽ ኣብኡ ክንምለስ ኣብ ሕይወትና ዘራእቲ ሰላምን ፍቕርን ኮና ሰናይ ፍረ ክነፍሪ እዩ ዝደልየና ምናልባት ሰይጣን ተዓዊትልና ዘይነፍሪ እንተ ኾና ክንምለስ ኣፍረይቲ ክንከውን ኣምላኽ ይጽበየና ዕድል ይህበና።

ነፍስ ወከፍና ከም ክርስትያን ነቲ ሓባራዊ ሕይወት ብጽቡቕ እናነበርና ጥራሕ ክነብር ኣይኮነን ጸዋዕታና። ዕለት ዕለት ብመንፈሳዊ ሕይወትና ዕብየት ለውጢ ክነርኢ ንኣምላኽን ንከማና ዝበሉ ሰባትን ኣብ ምፍቃር ክንዓብየሉ ዝግብኣና እዩ።

ንመንፈሳዊ ዕብየት ዝሕግዙና ሕልናዊ ሕቶታት፡

- ኣብ መንጎ ስድራቤተይ ወይ ምስ ኣብ ከባቢኣይ ከመይ ዝበለ ጽልዋ እየ ዝገብር። ንሰባት ብዝገብርን ዝብሎን ኣብ የማንዶ ኣብ ጸጋም እየ ዝመርሖም።
- ኣብ ስራሕ ምስ መሳርሕተይ ከመይ ዝበለ ርክብ ኣሎኒ፣ ናተይ ህላዌ ኣብ መንጎ መሳርሕተይ ብሓቂዶ ጽቡቕ ነገራት የርኢ እዩ።
- ብዛዕባ ዘይመቕርበይ ወይ ዘይኣዝማደይ ወላ እውን ብዝኾነ ነገር ክጠቕሙኒ ዘይክእሉ ሰባት ከመይ ዝበለ ርክብን ኣተሓሳስባን ኣሎኒ።
- እንታይ ዓይነት ኣበርክቶ ኣሎኒ (ኣብ ርእሲ እቲ ኣብ ቤተ ክርስትያን ዝህቦ ገንዘብን ኩሉ ጊዜ ኣብ ቤተ ክርስትያን ዝመጽኦን) ኣብ ቁምስናይ ኣብ ሰበኻይ ኣብ ምምዕባል ቤተ ክርስትያን ብሃገርን ዓለምን ደረጃ?
- ብሓፈሻ ኣብ ሕብረተሰብ እንታይ ዓይነት ኣበርክቶ እገብር? ወይስ ኩሉ ጊዜ ሕብረተ ሰብ ወይ ቤተ ክርስትያን ንኣይን ንስድራይን ክገብሩለይ ጥራሕ እየ ዝጽበ?

ክልተ መገዲ ፍቕር፡

መጀመርያ እግዚኣብሔር ኩሉ ጊዜን ኣብ ዝኾነን ከም ዘፍቅረኒ ከፈልጥ ኣሎኒ። እንተ ኾነ እዚ ፍቕር ኣምላኽ ኣባይ ምሉእ ዝኸውን ብወገነይ ዘፍቅርን ዝግደስን ሰብ ምስ ዝከውን፣ ንኣምላኽን ሰብን ብቃልን ብግብርን ምስ ዘፍቅር እዩ።

ካብ ኣምላኽ ዘፍርሕ ነገር የብልናን። ንሱ ብቐጥታ ንኣና ይኹን ንዓለምና ኣይቀጽዕን እዩ። ንሕና ምርጫ ኣሎና ኣብ ጥቕኡ ክንመጽእ፣ ነቲ ንሱ ንኣና ንምርካብ ዘርእዮ ፍቕሪ ክንርኢ፣ ነቲ ንሱ ዘርእዮ ፍቕሪ ክንቅበል ርእስና ክንከፍት ወይ ከምቲ በታኒ ወዲ ብመገድና ክንከይድ እሞ ካብኡ ተፈሊና ኣብ ሰቓይ ዝመልኦ ሕይወት ክንኣቱ። እቲ ምርጫ ኣብ ኢድና እዩ ዘሎ። ፍቕሪ ኣምላኽ ክንወስዶ ኣብ ቅድመና ይጸበየና ኣሎ። እንታይ ንጽብ ኣሎና፣ እንሆ ፈረስ እንሆ ሜዳ እዩ ነገሩ። መንፈሳዊ ትብዓት ለቢስና ንኣምላኽን ሰብን ክነፍቅር ንተንስእ።

ኣብዚ ቅዱስ እዋን ጸሞ እምብኣር ኣብ ፍቕሪ ኣምላኽ ክነፅቢ ናቱ ኮና ኣፍረይት ሰናይ ግብሪ ክንከውን። ኣብ ክርስትያናዊ ሕይወትና ከም ኩሎም ቅዱሳን ኣብ ግራት ኣምላኽ ንዝተሞህበና ጸጋ ኣፍሪና ቅድስና ክንለብስ እንውስነሉ ጊዜ ኢና ዘሎና። ኣምላኽ ዘየፍቅሮ የለን እሞ ካባና እውን ሎሚ ንኣምላኽ ዘየፍቅር ከይርከብ ብጸሎት ንተኣጋገዝ።

ኣምላኽ ሎሚ እውን የፍቅረና እዩ። ኣብዚ ቅዱስ እዋን ቅድስና ለቢስና እንጉዓዘሉ ጸጋን ሓይልን ይሃበና።

ኣባ ንጉሠ ፍሥሓ።